

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Mals 134811 23 Rev
Banjaluka: 6.2.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjana Popadić, predsjednica vijeća, Senad Tica i Davorka Delić, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužioca Fond RS, B., kog zastupa advokat S.V., B, protiv tuženog O.A. a.d., B., kog zastupa advokat D.S., B., radi naplate, vrijednost spora 2.712,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Mals 134811 22 Pž od 13.12.2022. godine, na sjednici održanoj 6.2.2024. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Mals 134811 22 Pž od 13.12.2022. godine ukida i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Mals 134811 21 Mals od 25.7.2022. godine, obavezan je tuženi da tužiocu isplati iznos od 2.712,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 3.6.2019. godine do isplate, te da mu na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 2.167,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 25.7.2022. godine do isplate, sve u roku od 15 dana od dana dostavljanja prepisa presude.

Odbijen je zahtjev tužioca za isplatu zakonske zatezne kamate koji predstavlja razliku između tražene i dosuđene kamate.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Mals 134811 22 Pž od 13.12.2022. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dosuđujućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu i troškovima postupka.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka na ime sastava žalbe u iznosu od 351,00 KM i takse na žalbu.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu u iznosu od 351,00 KM.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka ukine i predmet vrati na ponovno suđenje, a tužilac obaveže na naknadu troškova postupka na ime sastava revizije u iznosu od 351,00 KM.

Tužilac predlaže da se revizija odbije, a tuženi obaveže na naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora u iznosu od 351,00 KM.

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužioca za isplatu iznosa od 2.712,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Odredbom člana 237 Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), propisano je da stranke mogu izjaviti reviziju protiv pravosnažne presude donesene u drugom stepenu u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude, a u privrednim sporovima u roku od 15 dana (stav 1); da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima iznos od 50.000,00 KM (stav 2); da u slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema odredbama stava 2. ovog člana, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalnopravnog ili procesnopravnog pitanja važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, s tim što su pod tačkama 1, 2 i 3 nabrojani naročiti slučajevi (stav 3); da u reviziji iz stava 3 ovog člana stranka treba da jasno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koja se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (stav 4).

Kao vrijednost spora uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (član 316 stav 2 ZPP), a kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja se ne uzimaju u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev (stav 3).

U konkretnom slučaju vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude iznosi 2.712,00 KM, što predstavlja iznos na čije je plaćanje obavezan tuženi, i manja je od cenzusa iz člana 237 stav 2 ZPP pa se revizija po tom osnovu ukazuje nedozvoljenom.

To zna i tuženi koji se u reviziji poziva na odredbu člana 237 stav 3 tačka 1 ZPP, navodeći da je neophodno da Vrhovni sud Republike Srpske zauzme pravni stav radi obezbjeđenja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti stranaka u parničnom postupku, a sporna pitanja o kojima bi se sud trebao izjasniti glase : *„Da li je pravo zdravstvenih fondova sopstveno (originarno) ili izvedeno (derivativno) pravo“* i *„Da li je osiguravač dužan da za svog osiguranika naknadi štetu ukoliko se utvrdi da osiguranik nije bio odgovoran za nezgodu koja je nastala“*.

Radi dokazivanja navoda o postojanju različite prakse drugostepenih sudova u istoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, revizijom se ukazuje na presudu Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 133147 20 Ps od 15.10.2021. godine koja je preinačena presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 133147 22 Pž od 11.10.2022. godine.

Revizija ukazuje da je u presudi broj 57 0 Ps 133147 22 Pž od 11.10.2022. godine zauzet pravni stav suprotan stavu iz konkretnog predmeta, jer je drugostepeni sud utvrdio podjeljenu odgovornost oštećenog i vozača motornog vozila i, srazmjerno utvrđenim procentima, obavezao osiguravača da naknadi štetu Fondu.

Ovaj sud cijeni da postoji zakonski osnov da se udovolji prijedlogu revidenta u cilju obezbjeđenja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni jer je ostvaren razlog propisan odredbom člana 237 stav 3 tačka 2 ZPP, imajući u vidu značaj pravne problematike kod ovih regresnih zahtjeva i okolnost da se različite odluke mogu pojaviti samo kod Višeg privrednog suda u Banjaluci (ne i kod Okružnih sudova) s obzirom na odredbu člana 34 tačka a) Zakona o sudovima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 37/12, 44/15 i 100/17) u vezi sa odredbom člana 433 b) ZPP.

U konkretnoj pobijanoj odluci oba nižestepena suda su izrazila stav da je pravo tužioca „na regresno potraživanje nastalo po sili zakona i ne zavisi od oštećenog“, odnosno da „pitanje krivice i odgovornosti drugih učesnika saobraćajne nezgode može biti od značaja samo u postupku ostvarivanja prava tuženog na regres od lica koje je prouzrokovalo odnosno odgovorno za saobraćajnu nezgodu“.

Očigledno je da su oba nižestepena suda cijenila da je za odluku o tužbenom zahtjevu mjerodavna isključivo odredba člana 66 Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službeni glasnik RS“, broj 18/99, 51/01, 70/01, 51/03, 57/03, 17/08, 1/09, 106/09, 110/16, 94/19, 44/20 i 37/22) kojom je propisano: „Fond ima pravo da zahtijeva naknadu troškova liječenja za svoje osiguranike neposredno od zajednice osiguranja imovine i lica koja je nastala upotrebom motornog vozila osiguranog kod te zajednice“.

U odluci broj 57 0 Ps 133147 22 Pž od 11.10.2022. godine izražen je stav: „Kako je osiguranik tužioca koji je povrijeđen u predmetnoj saobraćajnoj nezgodi doprinio nastanku saobraćajne nezgode usljed nepropisne vožnje, drugostepeni sud cijeni da je njegov doprinos 50 %, te je imajući u vidu odredbu člana 192 ZOO umanjio iznos štete na koju tužilac ima pravo, za navedeni procenat podjeljene odgovornosti“.

Evidentno je da se radi o različitim odlukama drugostepenog suda što ukazuju na tzv. „kontinuiranu nesigurnost“ koja za posljedicu ima povredu prava na pravično suđenje u smislu odredbe člana 6 Evropske Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odredbom člana 192 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04) propisano je da oštećenik koji je doprinio da šteta nastane ili da bude veća nego što bi inače bila, ima pravo samo na srazmjerno smanjenu naknadu“.

Odredba člana 31 Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik RS“, broj 82/15, 78/20 i 1/24) propisuje: „Društvo za osiguranje dužno je Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske nadoknaditi stvarnu štetu u okviru odgovornosti svog osiguranika i u granicama obaveza preuzetih ugovorom o osiguranju“ (stav 1), „Stvarnom štetom u smislu stava 1 ovog člana smatraju se troškovi liječenja i drugi nužni troškovi oštećenog lica u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju“ (stav 2).

Tuženi je u odgovoru na tužbu, tokom parnice, u žalbi i sada u reviziji isticao prigovor podjeljene odgovornosti i doprinosa oštećenog osiguranika tužioca (prelazak preko kolovoza van pješačkog prelaza), koje navode potvrđuje i iskaz same oštećene R.F. kog je 16.1.2019. godine dala u policiji, što je sadržano u nalazu vještaka saobraćajne struke (strana 8).

Oba nižestepena suda jesu se formalno pozvali na odredbu člana 31 Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, ali zbog pogrešnog pravnog pristupa, nisu je cijenili u

odnosu prema odredbi člana 68 Zakona o zdravstvenom osiguranju i odredbi člana 192 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima.

Navedeni nedostaci kvalifikuju se pogrešnom primjenom materijalnog prava na što osnovano ukazuje revizija tuženog, koja se sastoji u tome što drugostepeni sud, zbog pogrešnog pravnog pristupa u ovoj pravnoj stvari, činjenično stanje ostavlja nepotpuno utvrđenim pa zbog toga nema uslova za preinačenje pobijane presude.

Postojanje različitih sudskih odluka koje proizilaze iz istog ili sličnog činjeničnog statusa, kod suda koji je isključivo nadležan da rješava privredne sporove, nameće obavezu tom sudu da na sjednici odjeljenja razmotri svoj stav i donese stav koji će ubuduće biti obligatoran za sva vijeća tog suda. Time će se za ubuduće otkloniti nepoželjna posljedica različitih odluka kojima se stranke dovode u neravnopravan položaj što narušava princip zakonitosti i pravičnosti.

Temeljem odredbe člana 250 stav 2 u vezi sa odredbom člana 237 stav 3 ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednica vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić